

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 2

Матеріали

*Міжнародної науково-практичної конференції
“Правова держава та демократичне суспільство:
фактори розвитку та взаємодії”
м. Київ, МАУП, 14 квітня 2016 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2016

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 3 від 30.03.16)*

Редакційна колегія:

*М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
М. Ф. Головатий (заступник голови), д-р політ. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
О. В. Баєва, д-р біол. наук, проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
М. Л. Головка, д-р іст. наук, проф.;
В. Б. Захожай, д-р екон. наук, проф.;
В. І. Литвиненко, канд. юрид. наук, доц.;
В. В. Рябцев, канд. техн. наук, доц.*

*Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.*

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 2: Матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. “Правова держава
та демократичне суспільство: фактори розвитку та взаємодії”, 14 квітня
2016 р. / редкол.: М. Н. Курко (голова) [та ін.]. — 2016. — 448 с. : іл. — Бі-
бліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних
конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модерніза-
ції України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто
цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модер-
нізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

Гринько А. А. Законодавство України про офшори: етапи формування та реалії сьогодення	231
Зінченко О. В. Теоретико-методологічні засади реформування системи державного управління промисловою власністю в умовах євроінтеграції.....	235
Дереновський Р. М., Заболотна О. В. Актуальні проблеми здійснення правосуддя в Україні шляхом призначення та проведення експертизи в судових процесах та шляхи їх вирішення.....	241
Доносо Варгас Дієго Хосе, Доносо Варгас Сантьяго Феліпе Енергетична безпека України: становлення національної стратегії.....	245
Курчина Т. О., Мельниченко Я. Б., Чорний Е. В. Інформаційний простір України в контексті процесів глобалізації.....	248
Кобржицький В. В., Репченко А. Ю. Підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності та перспективи розвитку вітчизняних підприємств у контексті руху України до Європи	251
Корінчевська І. А. Адаптування міжнародно-правових документів з прав людини на охорону здоров'я до вітчизняних реалій	255
Лапицька Н. І. Особливості процесу адаптації персоналу в умовах системної кризи	258
Левченко М. О. Роль підготовки допризовної молоді до військової служби в освітньому середовищі на сучасному етапі	261
Медвідь А. М., Грицуненко Я. С., Твердохліб А. І. Феномен автономії: міжнародний досвід.....	265
Міхатуліна О. М. Державний контроль та нагляд за господарською діяльністю та засоби державного захисту прав суб'єктів господарювання	268
Шашкова-Журавель І. О. Участь МОП в міжнародно-правовій системі охорони праці будівельників	271
Швець Н. Г. Використання активних методів вивчення дисципліни “Основи охорони праці” студентами напряму “Правознавство”	274
Антоняк Я. Ю. До питання про організацію розвідувальної діяльності у гетьманаті за правління К. Розумовського	277

ДОПОВІДІ МОЛОДИХ ВЧЕНИХ ТА СТУДЕНТІВ

Башлаєв А. П. До проблеми інвестиційно-інноваційної моделі економіки сучасної України як потенційного фактора формування ринкової економіки правової держави	280
Біленко Л. М. Сучасні проблеми розвитку інформаційних технологій та їх вплив на розвиток суспільства	284

А. П. БАШЛАЄВ

докторант, МАУП, м. Київ

ДО ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ ЕКОНОМІКИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ ЯК ПОТЕНЦІЙНОГО ФАКТОРА ФОРМУВАННЯ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ

Загальновідомо, що моделей ринкової економіки є немало і, фактично, у кожній країні така модель має власні, національні, специфічні особливості. За рахунок таких особливостей ринкова економіка робить (або ні) дану країну конкурентноздатною, спроможною діяти успішно на світовому економічному ринку. Так український економіст Л. Б. Шостак зазначає, що інструменти забезпечення вдалої конкурентної позиції національного господарства у світовій мережній структурі складають у сукупність п'ять загальнодержавних механізмів:

- 1) фіскальний (бюджетно-солідарний);
- 2) фінансово-кредитний (розподільчий);
- 3) дипломатичний (геополітичний);
- 4) правовий (легітимно-інструментальний);
- 5) інституціональний (організаційно-правовий) [6, с. 11].

Зрозуміло, що вказані механізми не можуть відповідно діяти і сприяти позитивним зрушенням в економіці без відповідної моделі, на базі якої і забезпечується господарювання. Таких моделей також немало, однак в ХХІ столітті, у зв'язку з небувалим зростанням ролі знань, науки, появи на цій основі новітніх технологій, технологічних процесів, все активніше йде мова про інвестиційно-інноваційну модель економіки як найоптимальнішу і найефективнішу з-поміж усіх інших.

Інвестиційно-інноваційна модель економічного розвитку — це не просто максимальне вкладання інвестицій у наукоємкі технології, технологічні процеси. Український економіст В. В. Солдатенко справедливо зазначає, що перехід до такої інноваційної моделі функціонування економіки можливий лише в разі комбінації таких чотирьох найважливіших чинників:

- 1) експортно-промислова стратегія розвитку;
- 2) залучення іноземного капіталу;
- 3) державне регулювання економіки;
- 4) утворення великих національних корпорацій [3, с. 128].

З перерахованих складових, мабуть, “найлегшим” є державне регулювання економіки, а утворення великих національних корпорацій — найскладнішим і найтривалішим процесом. Так і в державному регулюванні принципово виникає потреба радикальної зміни “філософії” бюджетного фінансування інновацій, яка має поєднувати: а) фінансування науки не менше, ніж 3 % від загального ВВП; б) максимальне залучення національних та світових інвестицій та ін.

Нижче ми дещо детальніше торкнемося викладених аспектів означеної проблеми, а поки що акцентуємо увагу на тому, що перехід до інвестиційно-інноваційної моделі економічного розвитку України досить помітно ускладнюється завдяки таким обставинам.

1) Низький рівень державного регулювання інвестиційно-економічними процесами як об’єктивною складовою національної економіки.

2) Помітний розрив в Україні в реальних обсягах ВВП на душу населення в порівнянні з іншими країнами, найперше Європи.

3) Слабка інвестиційна привабливість України, її економіки (нестабільність політичного курсу, економічні кризи, корупція, недосконалість законодавства тощо).

4) Відстала міжгалузева і галузева структура економіки, висока енергоємність і низька наукомісткість продукції, що випускається в Україні.

5) Недостатньо розвинена інноваційна інфраструктура, низький рівень вкладань коштів, інших ресурсів у розвиток науки і техніки.

Зрозуміло, що кожен з таких показників має братися у тісному поєднанні з іншими, бо усі вони відповідним чином взаємозалежні.

Існують декілька класифікацій іноземних інвестицій, однак найбільш доступно їх класифікує Я. Даміров, який вважає, що треба вести мову про іноземні інвестиції: прямі, портфельні, інші [1]. В першому випадку фізичні або юридичні особи повністю володіють управлінням і контролюють не менше 10 % акцій акціонерного капіталу підприємства. В другому випадку — це вкладення грошей в акції і облігації не 10 % капіталу від уставного у підприємств. До третього відносять різноманітні комерційні (торгові) кредити, позики і т.ін.

В кожній країні для захисту іноземних інвестицій приймають ряд заходів, найперше, правового порядку. Так, в Україні такий захист обумовлений Законами України “Про інвестиційну діяльність” (18 вересня 1991 р.) та “Про іноземні інвестиції” (13 березня 1992 р.), а пізніше — Закон України “Про режим іноземного інвестування” (19 березня 1996 р.). Крім того, в Україні нині діє Координаційний комітет з іноземних інвестицій тощо, інші структури, що практично займаються цією сферою економіки.

Українські дослідники М. Денисенко та А. Гречан вказують на те, що сама інноваційна діяльність має бути інвестиційно забезпеченою і тоді вона дійсно буде посправжньому ефективною. Під системою інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності вказані фахівці розуміють сукупність економічних відносин, які виникають у зв’язку з пошуком, залученням і ефективним використанням інвестицій, а також організаційно-управлінські принципи, методи і форми їх впливу на життєдіяльність інновацій. Вони акцентують увагу на тому, що метою інвестування інноваційної діяльності є ресурсне забезпечення позитивних структурних інноваційних зрушень в економіці [7 с. 181]. Коли ведуть мову про інвестиції, інвестиційну діяльність, то завжди мають на увазі саме ресурсне забезпечення такої діяльності. “Взаємозв’язок інвестицій і інновацій, — пише І. М. Крейдич, — можна також простежити в тому, що інвестиції можуть вкладатися в економічну, наукову, екологічну, соціальну та інші сфери [2].

З усіх ресурсів, факторів, що обумовлюють інвестиційний процес, більшість фахівців виділяють саме фінансовий. Так український дослідник С. П. Топчій пише: “З переходом на ринкові засади господарювання зростає роль фінансової діяльності підприємств. Підприємства отримують дохід від таких видів фінансової діяльності: придбання акцій, обладнання та інших цінних паперів; продаж акцій; цільові грошові вклади; валютні операції; пайові внески, часткова участь у діяльності інших підприємств; надання позик; лізингові та орендні операції” [4, с. 129].

За ринкової економіки, таким чином, фінансово-інвестиційна діяльність створює створює постійне джерело грошових доходів і забезпечує балансовий прибуток підприємств. Інвестиції в цінні папери є одним із найважливіших фінансових інструментів, призначених для створення і залучення нового капіталу, а тому один з основних механізмів здійснення інвестиційної діяльності — це діяльність на ринку корпоративних цінних паперів.

Існує декілька принципових засад, що ускладнюють, а то і унеможливають позитивний розвиток інноваційно-інвестиційного процесу безпосередньо на підприємствах, фірмах, акціонерних товариствах і т. ін. Так, аналіз інвестиційної діяльності саме акціонерних товариств засвідчує, що у їх діяльності важливу роль відіграє фактор ризику на ринках капіталу та фінансовому ринку, оскільки учасники ринкової діяльності досить часто змушені приймати ризиковані рішення [5, с. 20]. Існують три можливі ситуації вибору рішення в таких ситуаціях:

- вибір у визначеності — коли результат рішення детермінований і може бути визначений завчасно;
- вибір в умовах ризику — результат завчасно і в точності не може бути відомий, але існує інформація про вірогідні можливі наслідки;
- вибір в умовах невизначеності — результат випадковий, крім цього, цілком відсутня інформація про вірогідні наслідки рішення.

Відтак, рівень інвестиційного ризику зазвичай оцінюється з урахуванням певної сукупності показників — чинників ризику. Інколи в узагальненій оцінці рівня ризику поряд з чинниками ризику враховують показники, що служать симптомами появи небажаної для інвестора ситуації, які супроводжують небажані дії, але не впливають безпосередньо на рівень інвестиційного ризику.

Важливо брати до уваги і те, що наявність ризику свідчить про нестабільність або невпевненість у майбутньому. Ризик також зменшує вартість грошей. Через невпевненість у майбутньому ризик з часом зростає. У зв'язку з цим інвестор не мають гарантії, що отримають якісь дивіденди і ціна акцій не зменшиться. Невпевненість зростає відповідно до тривалості прогнозованого періоду. Адекватно зростає і ризик. Відповідно зменшується вартість майбутніх грошових доходів.

Постає, врешті принципового характеру питання, чи взагалі сучасна Україна готова до переходу на інвестиційно-інноваційну модель економічного розвитку. Немає економістів, аналітиків доводять, що готова, і посиляються на фактори, що дають підстави так вважати:

- в цілому, на сьогодні в Україні сформувалася багатокладна економіка з приватним сектором, яка продовжує, хоча і з великими труднощами, вдосконалюватися;
- ринкові принципи господарювання, що базуються в цілому на основі ринкових механізмів ціноутворення та ринку цінних паперів, в Україні є і вони набирають також все більшої ваги;
- гіперінфляція, глибока економічна криза в цілому подолана, спостерігається певний підйом економіки;

- науково-технічний потенціал, попри великі втрати, деформації, все ж в Україні зберігся і за багатьма стандартами не відстає від європейських, а подекуди, і від світових стандартів.

За перерахованих обставин є підстави говорити про те, що перехід до інвестиційно-інноваційної моделі економічного розвитку України не лише необхідний, але й потенційно цілком можливий.

Джерела

1. Дамиров Я. Иностранные инвестиции как фактор развития страны (на примере Азербайджана и Украины)/ Я. Дамиров // Наукові праці МАУП, 2008, вип. 2 (18), с. 151 — 157.
2. Крейдич І. М. Домінанти формування інвестиційної політики в умовах ресурсних обмежень/ І. М. Крейдич // Економіка та держава. — № 4. — 2014. — с. 61 — 64.
3. Солдатенко В. В. Інвестиційно-інноваційна модель — шлях до зростання економіки України/ В. В. Солдатенко // Становлення та розвиток української державності. — К.: 2008. — с. 126 — 133.
4. Топчій С. П. Напрями інвестиційної діяльності сучасних акціонерних товариств / С. П. Топчій // Наукові праці МАУП, 2008, вип. 2 (18), с. 128 — 132.
5. Хохлов Н. В. Управление риском: Учеб. пособие для вузов. — М.: ЮНИТИ — Дана, 2001. — 250 с.
6. Шостак Л. Б. Інструменти забезпечення конкурентної позиції України у глобальному економічному просторі/ Л. Б. Шостак // Наукові праці МАУП, 2008, вип. 2 (18), с. 6 — 12.
7. Denysenko, M. P. and Hrechak, A. P. and Haman, M. V. (2008), Provajdunk innovatsi [Innovation providing], Vydavnychy dim "Profesional", Kyiv, Ukraine.